

**SAVA
OSIGURANJE**

Akcionarsko društvo za osiguranje

Član Sava Re Grupe

**OPŠTI USLOVI
ZA OSIGURANJE LICA
OD POSLEDICA NESREĆNOG SLUČAJA**

Beograd, 2008. godine

Del. br. 02-3990

Na osnovu člana 36. stav 1. tačka 1. Statuta "SAVA OSIGURANJA" a.d.o. Beograd, Upravni odbor "SAVA OSIGURANJA" a.d.o. Beograd, na svojoj XI redovnoj sednici održanoj dana 27.11.2008. godine, doneo je sledeće uslove osiguranja:

OPŠTI USLOVI ZA OSIGURANJE LICA OD POSLEDICA NESREĆNOG SLUČAJA

I. UVODNE ODREDBE

Član 1.

U ovim Uslovima je:

- a) **ugovarač osiguranja** - pravno ili fizičko lice koje zaključuje ugovor o osiguranju;
- b) **Osiguravač** - "SAVA OSIGURANJE" a.d.o. Beograd (dalje: Društvo);
- c) **osiguranik** - lice od čije smrti, invaliditeta, prolazne nesposobnosti za rad ili narušenja zdravlja zavisi isplata osigurane sume;
- d) **korisnik osiguranja** - lice kome osiguravač isplaćuje osiguranu sumu;
- e) **osigurana suma** - iznos obaveze osiguravača po nastalom osiguranom slučaju;
- f) **premija** - iznos koji ugovarač osiguranja plaća osiguravaču za ugovoreno osiguranje;
- g) **polisa** - isprava o zaključenom ugovoru o osiguranju.

Član 2.

Ugovorom o osiguranju, zaključenom po ovim uslovima, ugovarač osiguranja se obavezuje da Osiguravaču plati određeni iznos na ime premije osiguranja, a Osiguravač se obavezuje da osiguraniku, odnosno korisniku osiguranja, isplati ugovorenu sumu ako se desi događaj koji predstavlja osigurani slučaj.

Član 3.

Osigurani slučaj, kao događaj s obzirom na koji se zaključuje ugovor o osiguranju, po samom Zakonu i ovim uslovima mora biti budući, neizvestan i nezavisan od isključive volje ugovarača osiguranja, odnosno osiguranika.

Član 4.

Ovi uslovi su sastavni deo ugovora o osiguranju lica od posledica nesrećnog slučaja, koje ugovarači osiguranja zaključe sa Osiguravačem.

II. OPŠTE ODREDBE

1. SPOSOBNOST ZA OSIGURANJE

Član 5.

- 1) Nezavisno od toga da li je ugovarač osiguranja sam osiguranik ili neko treće pravno ili fizičko lice, osiguranje po ovim uslovima može se ugovoriti za svako lice koje u momentu početka trajanja zaključenog ugovora o osiguranju nije starije od 75 godina.
- 2) Lica starija od 75 godina mogu se osigurati od posledica nesrećnog slučaja samo ako je to posebnim ili dopunskim uslovima predviđeno.

2. ZAKLJUČIVANJE UGOVORA O OSIGURANJU

Član 6.

- 1) Ugovor o osiguranju zaključuje se na osnovu usmene ili pismene ponude.
- 2) Osiguravač može prethodno zatražiti pismenu ponudu od ponuđača na posebnom obrascu.
- 3) Ako Osiguravač ne prihvati pismenu ponudu dužan je u roku od osam dana od dana njenog prijema da o tome pismeno obavestiti ponuđača.
- 4) Ako Osiguravač nije odbio ponudu koja ne odstupa od uslova po kojima se vrši osiguranje, niti je tražio naknadna objašnjenja u roku iz prethodnog stava, smatra se da je osiguranje zaključeno kada je ponuda prispela Osiguravaču.
- 5) Ako Osiguravač prihvati ponudu samo pod posebnim uslovima, osiguranje je zaključeno onoga dana kada je ponuđač pristao na izmenjene uslove.
- 6) Smatra se da je ponuđač odustao od zaključenja ugovora ako na izmenjene uslove ne pristane u roku od osam dana od dana prijema preporučenog obaveštenja Osiguravača.
- 7) Ugovor o osiguranju zaključen je kada ugovarač i Osiguravač potpišu polis osiguranja.

3. TRAJANJE UGOVORA O OSIGURANJU

Član 7.

- 1) Ugovor o osiguranju se zaključuje:
 1. sa određenim rokom trajanja za vreme od jedne godine ili kraće - kratkoročno osiguranje,
 2. na neodređeno vreme trajanja, koji se nastavlja iz godine u godinu ako ga koja od ugovornih strana pismeno ne otkáže najkasnije na tri meseca pre isteka tekuće godine osiguranja - dugoročno osiguranje. Kod ovih osiguranja se na polisi označava samo dan početka osiguranja.
 3. sa određenim rokom trajanja za vreme preko jedne ili više godina - višegodišnje osiguranje.
- 2) Ugovor o osiguranju počinje u 24.00 časa onog dana koji je označen u polisi kao početak ugovora o osiguranju, ako dopunskim uslovima nije drugačije predviđeno ili u polisi ugovoreno, a prestaje u 24.00 časa onog dana koji je u polisi ugovoren kao dan prestanka ugovora o osiguranju.
- 3) Ugovor o osiguranju prestaje za svakog pojedinog osiguranika u 24.00 časa bez obzira da li je i koliko ugovoreno trajanje, onoga dana kada:
 1. nastupi smrt osiguranika ili bude ustanovljen invaliditet od 100%,
 2. osiguranik postane poslovno nesposoban,
 3. istekne godina osiguranja u kojoj osiguranik navrší 75 godina života,
 4. protekne rok iz člana 9. stav (3) ovih Uslova, a premija do tog roka nije plaćena,
 5. bude raskinut ugovor o osiguranju u smislu člana 24. ovih Uslova.

4. OSIGURANI SLUČAJEVI

Član 8.

Osiguranje se može ugovoriti:

1. za slučaj smrti i invaliditeta,
2. za slučaj smrti, invaliditeta i prolazne nesposobnosti za rad,
3. za slučaj smrti, invaliditeta i narušenja zdravlja koje zahteva lekarsku pomoć,
4. za slučaj smrti, invaliditeta, prolazne nesposobnosti za rad i narušenja zdravlja koje zahteva lekarsku pomoć.

5. PLAĆANJE PREMIJE OSIGURANJA I POSLEDICE NEPLAĆANJA

Član 9.

- 1) Ako nije drugačije ugovoreno, ugovarač je dužan da Osiguravaču plati obračunatu premiju osiguranja prilikom zaključenja ugovora o osiguranju.
- 2) Osiguravač je dužan da primi obračunati iznos premije za ugovoreno osiguranje i od svakog drugog lica koje ima pravni interes da je plati.
- 3) Ako je ugovor o osiguranju zaključen sa rokom trajanja dužim od godinu dana, ugovarač je dužan da premiju za narednu godinu osiguranja plati sa danom dospelosti premije za naplatu.
- 4) Osiguravaču pripada premija osiguranja za celu godinu osiguranja i u slučajevima u kojima je osiguranje prestalo pre isteka tekuće godine osiguranja zbog smrti osiguranika i isplate ugovorene osigurane sume korisniku.
- 5) Premija se plaća Osiguravaču ili njegovom predstavniku ili se dostavlja putem pošte ili banke. Ako se premija plaća putem pošte smatra se da je plaćena u 24.00 časa onoga dana kada je uplaćena na pošti, a ako je plaćena putem banke smatra se da je uplaćena u 24.00 časa onog dana kada je nalog predat banci.
- 6) Ako ugovarač osiguranja premiju koja je dospela ne plati do ugovorenog roka, niti to učini koje drugo zainteresovano lice, ugovor o osiguranju prestaje po isteku 30 dana od dana kada je ugovaraču osiguranja uručeno preporučeno pismo Osiguravača sa obaveštenjem o dospelosti premija, s tim da taj rok ne može isteći pre nego što protekne 30 dana od dospelosti premije. U svakom slučaju ugovor o osiguranju prestaje ako premija ne bude plaćena u roku od godine dana od dospelosti.
- 7) U slučajevima u kojima je ugovarač osiguranja istovremeno i osiguranik, Osiguravač zadržava pravo da dospelu a neplaćenu premiju osiguranja naplati ukoliko se ostvari jedna od ugovorenih opasnosti i to prilikom obračuna visine obaveze Osiguravača po podnetom zahtevu za isplatu osigurane sume osiguraniku ili korisniku osiguranja.

6. PROMENE OPASNOSTI - RIZIKA U TOKU TRAJANJA OSIGURANJA

Član 10.

- 1) Ugovarač odnosno osiguranik je dužan da Osiguravaču prijavi promenu zanimanja.
- 2) Ako promena zanimanja utiče na promenu opasnosti Osiguravač će u slučaju povećanja opasnosti predložiti povećanje premije, a u slučaju manje opasnosti, smanjenje premije ili povećanje osiguranih suma. Ovako određene osigurane sume i premije važe od dana nastanka promene zanimanja.

- 3) Ukoliko ugovarač ne prijavi promenu zanimanja niti prihvati povećanje odnosno smanjenje premije u roku od četrnaest dana, a nastane osigurani slučaj, osigurane sume će se smanjiti ili povećati u srazmeri između plaćene premije i premije koju je trebalo platiti.

7. TERITORIJALNO VAŽENJE ZAKLJUČENOG UGOVORA O OSIGURANJU

Član 11.

Ako drugačije nije ugovoreno, po ugovorima o osiguranju lica od posledica nesrećnog slučaja Osiguravač daje osiguravajuće pokriće za ugovorene slučajeve prouzrokovane osiguranim rizicima-opasnostima koje nastanu u bilo koje vreme u toku dvadeset četiri časa na i van teritorije Srbije.

8. OSIGURANE OPASNOSTI - RIZICI

Član 12.

- 1) Nesrećnim slučajem u smislu ovih uslova smatra se svaki iznenadni i od volje osiguranika nezavisni događaj koji, uglavnom delujući spolja i naglo na telo osigurnika, ima za posledicu njegovu smrt, potpuni ili delimični invaliditet, prolaznu nesposobnost za rad ili narušenje zdravlja koje zahteva lekarsku pomoć.
- 2) Saglasno odredbama prethodnog stava, nesrećnim slučajem po ovim uslovima smatraju se sledeći događaji:
 1. gaženje, sudar, udar kakvim predmetom ili o kakav predmet, udar električne energije ili groma, pad, okliznuće, survavanje, ranjavanje oružjem, nekim drugim predmetom ili eksplozivnim materijama, ubod nekim predmetom, udar ili ujed neke životinje, ubod insekta izuzev ako je takvim ubodom prouzrokovana kakva infektivna bolest;
 2. trovanje hranom, hemijskim sredstvima i usled udisanja gasova ili otrovnih para, izuzev profesionalnih oboljenja;
 3. infekcija povrede prouzrokovana nesrećnim slučajem iz ovog člana;
 4. opekotine prouzrokovane vatrom, elektricitetom, vrućim predmetima, tečnostima, parom, kiselinama, luzinama i slično;
 5. davljenje ili utapanje;
 6. gušenje ili ugušenje usled zatrpavanja zemljom, peskom i slično, kao i usled udisanja para i gasova, izuzev profesionalnih oboljenja;
 7. istegnuće mišića, iščašenje, uganuće zglobnog vezivnog tkiva, prelomi zdravih kostiju koji nastanu usled naglih telesnih pokreta ili iznenadanih naprezanja izazvanih nepredviđenim spoljašnjim događajima, a ukoliko je to neposredno nakon povrede utvrđeno u bolnici ili drugoj zdravstvenoj ustanovi;
 8. delovanje svetlosti, sunačnih zraka, temperature ili lošeg vremena, ako je osiguranik bio izložen neposredno usled pre toga nastalog nesrećnog slučaja, ili se našao u takvim nepredviđenim okolnostima koje nije mogao sprečiti, ili je bio izložen usled spašavanja ljudskog života,
 9. delovanje rentgenskih ili radijumskih zraka ako nastupi naglo i neočekivano.

Član 13.

Nesrećnim slučajem u smislu ovih uslova ne smatraju se:

1. zarazne, profesionalne i ostale bolesti;
2. bolesti koje nastanu kao posledica psihičkih uticaja;
3. trbušne i ostale kile, izuzev onih koje nastanu usled direktnog oštećenja trbušnog zida pod neposrednim delovanjem spoljašnje mehaničke sile i to samo ako je nakon povrede, pored hernije, bolnički utvrđena povreda mekih delova trbušnog zida u tom području;
4. infekcije i oboljenja koja nastanu usled raznih oblika alergije, rezanja ili kidanja žuljeva i drugih izraslina tvrde kože;
5. anafilaktički šok, izuzev kada nastupi u toku lečenja od povreda prouzrokovanih nesrećnim slučajem;
6. Hernija disci intervertebralis, sve vrste lumbalgija, diskopatija, spondiloza, spondilolisteza, spondiloliza, sakralgija, miofascitisa, kokcigodinijska, išijalgija, fibrozitisa, fascitisa i sve patoanatomske promene slabinsko-krstačke regije označene analognim terminima;
7. odlepljenje mrežnjače, osim kada nastane kao posledica neposredne povrede zdravog oka, koja je bolnički utvrđena;
8. posledice prouzrokovane delirijum tremensom i delovanjem droga;
9. posledice medicinskih, posebno operativnih zahvata preduzetih radi lečenja ili sprečavanja bolesti, izuzev ako su posledice nastupile usled dokazane greške medicinskog osoblja;
10. patološke promene kostiju i patološke epifiziološke i
11. sistemske muskulaturne bolesti i endokrine bolesti.

9. OBIM OBAVEZA OSIGURAVAČA

Član 14.

1) Kad nastane nesrećni slučaj u smislu ovih Uslova Osiguravač isplaćuje iznose ugovorene u ugovoru o osiguranju i to:

1. Osiguranu sumu za slučaj smrti ako je usled nesrećnog slučaja nastupila smrt osiguranika odnosno osiguranu sumu za slučaj invaliditeta, ako je usled nesrećnog slučaja nastupio 100% invaliditet osiguranika,
2. Procenat od osigurane sume za slučaj invaliditeta koji odgovara procentu delimičnog invaliditeta, ako je usled nesrećnog slučaja nastupio delimični invaliditet osiguranika,
3. Dnevnu naknadu prema članu 18. st. (9) ovih Uslova ako je osiguranik usled nesrećnog slučaja bio privremeno nesposoban za rad odnosno za vršenje svog redovnog zanimanja,
4. Naknadu troškova lečenja prema članu 18. stav (10) i (11) ovih Uslova ako je osiguraniku usled nesrećnog slučaja bila potrebna lekarska pomoć i ako je usled toga imao troškove lečenja,
5. Ostale ugovorne obaveze prema posebnim ili dopunskim uslovima.

- 2) Obaveza Osiguravača iz prethodnog stava postoji kad je nesrećni slučaj nastao pri vršenju delatnosti koja je u polisi izričito navedena (npr. pri vršenju i izvan vršenja redovnog zanimanja ili samo u jednom određenom svojstvu kao: sportista, lovac, vozač ili putnik u motornom vozilu, izletnik, vatrogasac, demonter mina, granata i drugih eksplozivnih predmeta, kaskader itd.).
- 3) Obaveza Osiguravača iz osnova zaključenog ugovora o osiguranju utvrđuje se prema polisi i osiguranim sumama koje su važile na dan nastanka nesrećnog slučaja.
- 4) Ugovorene osigurane sume predstavljaju gornju granicu obaveze Osiguravača i ne podležu revalorizaciji, ukoliko se to posebno ne ugovori na početku ili u toku trajanja osiguranja.

10. OGRANIČENJE OBAVEZA OSIGURAVAČA

Član 15.

- 1) Izuzetno od odredbi iz prethodnog člana, ukoliko zaključenim ugovorom o osiguranju nije izričito ugovoreno i ako nije plaćena odgovarajuća uvećana premija osiguranja, Osiguravač je u obavezi da isplati:
 1. 33% od iznosa koji bi morao da plati prema odredbama prethodnog člana ako nesrećni slučaj nastupi pri:
 - a) upravljanju i vožnji avionom i letelicama svih vrsta, izuzev u svojstvu putnika u javnom saobraćaju;
 - b) sportskim skokovima padobranom;
 - c) automobilskim i motociklističkim takmičenjima, motokrosu i treningu za njih;
 2. 66% od iznosa koji bi morao da plati prema odredbama prethodnog člana ako nesrećni slučaj nastupi pri:
 - a) treningu i učešću u javnim sportskim takmičenjima u svojstvu registrovanog člana sportskih organizacija ili sportskog plesnog kluba;
 - b) usled ratnih događaja i oružanih sukoba izvan granica Srbije u kojima se osiguranik nađe, s tim da u njima nije uzimao aktivno učešće;
 - c) u slučaju kada je u momentu zaključenja ugovora o osiguranju postojao anormalni rizik.
- 2) Smatraće se da je anormalni rizik postojao:
 1. ukoliko telesna težina osiguranika odstupa od idealne telesne težine za više od 35 kilograma. Pod idealnom telesnom težinom podrazumeva se težina izražena u kilogramima koja se dobije kada se od visine osiguranika izražene u centimetrima oduzme 100;

2. ukoliko je, bez obzira na uzrok, opšta radna sposobnost osiguranika umanjena preko 50%, a prema Tabeli za utvrđivanje trajnog gubitka opšte radne sposobnosti – invaliditeta iz ovih Uslova.

11. ISKLJUČENE OBAVEZE OSIGURAVAČA

Član 16.

2) Isključene su sve obaveze Osiguravača, ako je nesrećni slučaj nastao:

1. usled zemljotresa,
2. usled ratnih događaja u Srbiji (bez obzira da li je rat objavljen ili ne), građanskog rata, pobune, revolucije, ustanka i nemira koji nastanu iz takvih događaja i aktivnog učešća osiguranika u ratnim događajima izvan granica Srbije;
3. usled aktivnog učešća u oružanim akcijama, osim ako je osiguranik učestvovao po svom redovnom zanimanju, ili po pozivu od strane ovlašćenog organa Srbije;
4. usled terorizma, pod čim se podrazumeva svaki akt nasilja preduzet u nameri da se naškodi nekoj državi, međunarodnoj organizaciji ili političkom pokretu. Akt nasilja može se ogledati u prouzrokovanju požara, eksplozije ili rušenja, izvršenju otmice lica, izazivanju opasnosti po život ljudi i imovinu preduzimanjem kakve druge opšte opasne radnje ili upotrebom opšte-opasnog sredstva i sl. kojim se stvara osećanje nesigurnosti kod građana;
5. pri upravljanju vazдушnim aparatima svih vrsta, plovnim objektima, motornim i drugim vozilima bez propisane službene isprave koja daje ovlašćenja vozaču za upravljanje i vožnju tom vrstom i tipom vazdušnog aparata, plovnog objekta, motornog i drugog vozila. Odredbe tačke 5 ovog stava neće se primenjivati u slučaju kada neposredovanje propisane službene isprave nije imalo uticaja na nastanak nesrećnog slučaja i obaveze Osiguravača. U smislu ovih Uslova smatra se da osiguranik poseduje propisanu službenu vozačku ispravu kada u cilju pripremanja i polaganja ispita za dobijanje službene isprave preuzima vožnju uz neposredni nadzor službeno ovlašćenog stručnog instruktora.
6. usled pokušaja ili izvršenja samoubistva osiguranika iz bilo kog razloga.
7. usled toga što je osiguranik namerno prouzrokovao nesrećni slučaj.
8. usled toga što je korisnik namerno prouzrokovao smrt osiguranika, a ako je više korisnika isključen je samo onaj korisnik koji je namerno prouzrokovao smrt osiguranika.
9. pri pripremanju, pokušaju ili izvršenju krivičnog dela sa predumišljajem, kao i pri begu posle takve radnje ili učešću u tuči i fizičkom obračunavanju, izuzev dokazanog slučaja samoodbrane;
10. usled izvršenja smrtne kazne;
11. usled uzročne veze između delovanja narkotičnih sredstava ili alkoholisanog stanja osiguranika i nastanka nesrećnog slučaja. Alkoholisanim stanjem se smatra ako je u krvi osiguranika utvrđeno prisustvo alkohola više od 0,5‰ (0,4735 g/kg ili 10,85 mmol) kod vozača, a kod ostalih više od 1,00‰ (0,9470 g/kg ili 21,70 mmol). Pod pojmom vozača smatraju se sva lica koja na putu upravljaju vozilom.

- 2) Ugovor o osiguranju je ništavan ako je u času njegovog zaključenja već nastao osigurani slučaj, ili je taj bio u nastupanju ili je bilo izvesno da će nastupiti, ili ako je tada već postojala mogućnost da on nastane, a ugovaraču su te okolnosti bile poznate ili mu nisu mogle ostati nepoznate. Uplaćena premija se vraća ugovaraču, umanjena za troškove Osiguravača.

12. PRIJAVA O NASTUPANJU OSIGURANOG SLUČAJA

Član 17.

- 1) Osiguranik koji je usled nesrećnog slučaja povređen dužan je:
 1. da se prema mogućnostima odmah prijavi lekaru odnosno da pozove lekara radi pregleda i pružanja potrebne pomoći i da odmah preduzme sve potrebne mere radi lečenja, kao i da se pridržava lekarskih saveta i uputstava u pogledu načina lečenja.
 2. da o nesrećnom slučaju pismeno obavesti Osiguravača kada mu to njegovo zdravstveno stanje omogući.
 3. da sa prijavom o nesrećnom slučaju pruži Osiguravaču sva potrebna obaveštenja i podatke naročito o mestu i vremenu kada je slučaj nastao, potpuni opis događaja, ime lekara koji ga je pregledao ili koji ga leči, nalaze lekara o vrsti telesne povrede, o nastalim eventualnim posledicama, kao i podatke o telesnim manama, nedostacima i bolestima, koje je osiguranik eventualno imao još pre nastanka nesrećnog slučaja.
- 2) Ako je nesrećni slučaj imao za posledicu smrt osiguranika, korisnik osiguranja dužan je da o tome pismeno obavesti Osiguravača i da o tome pribavi potrebnu dokumentaciju.
- 3) Troškovi za lekarski pregled i izveštaj (ponovni lekarski pregled i nalaz specijaliste) i ostali troškovi koji se odnose na dokazivanje nesrećnog slučaja i prava iz ugovora o osiguranju, padaju na teret podnosioca zahteva.
- 4) Osiguravač ima pravo da od osiguranika, ugovarača, korisnika ili bilo kog drugog pravnog ili fizičkog lica traži naknadna objašnjenja, kao i da na svoj trošak preduzima mere u svrhu lekarskog pregleda osiguranika preko svojih lekara, lekarskih komisija i zdravstvenih organizacija da bi se utvrdile važne okolnosti u vezi sa prijavljenim nesrećnim slučajem.

13. OBAVEZE OSIGURAVAČA PO NASTALOM OSIGURANOM SLUČAJU

Član 18.

- 1) Osiguravač isplaćuje osiguranu sumu odnosno odgovarajući deo ili ugovorenu dnevnu naknadu osiguraniku odnosno korisniku u roku od 14 dana pošto obaveza Osiguravača i visina obaveze budu utvrđeni.

- 2) Ako se isplata naknade vrši putem pošte ili banke smatra se da je izvršena u 24.00 časa onog dana kada je na pošti odnosno u banci potvrđena uplata.
- 3) Osiguravač je dužan da isplati ugovorenu osiguranu sumu odnosno naknadu, samo ako je nesrećni slučaj nastao za vreme trajanja osiguranja i ako su posledice nesrećnog slučaja predviđene u članu 8. ovih Uslova nastupile u toku godine dana od dana nastanka nesrećnog slučaja.
- 4) Procenat invaliditeta određuje se prema Tabeli posle završenog celokupnog lečenja, u vreme kada je kod osiguranika u odnosu na pretrpljene povrede i nastale posledice nastupilo stanje ustaljenosti, tj. kada se prema lekarskom predviđanju ne može očekivati da će se stanje poboljšati ili pogoršati. Ako to stanje ne nastupi ni po isteku tri godine od dana nastanka nesrećnog slučaja, kao konačno se uzima stanje po isteku ovog roka i prema njemu se određuje procenat invaliditeta.
- 5) Ako je za utvrđivanje visine obaveze Osiguravača potrebno određeno vreme, Osiguravač je dužan na zahtev osiguranika isplatiti iznos koji nesporno odgovara procentu invaliditeta za koji se već tada može, na osnovu medicinske dokumentacije, utvrditi da će trajno ostati, ali najviše 50% od ugovorene osigurane sume. Osiguravač neće isplatiti akontaciju pre nego što je utvrđena njegova obaveza s obzirom na okolnosti nastanka nesrećnog slučaja.
- 6) Ako osiguranik umre pre isteka godine dana od dana nastanka nesrećnog slučaja od posledica nesrećnog slučaja, a konačni procenat invaliditeta je bio već utvrđen, Osiguravač isplaćuje iznos koji je ugovoren za slučaj smrti odnosno razliku između osigurane sume za slučaj smrti i iznosa koji je bio isplaćen pre toga na ime invaliditeta, ukoliko takva razlika postoji.
- 7) Ako konačni procenat invaliditeta nije bio utvrđen, a osiguranik umre usled istog nesrećnog slučaja, Osiguravač isplaćuje korisniku osiguranu sumu određenu za slučaj smrti odnosno samo razliku između te sume ili eventualno već isplaćenog nespornog dela (akontacije) ali samo ako je osiguranik umro najkasnije u roku od tri godine od dana nastanka nesrećnog slučaja.
- 8) Ako pre utvrđenog procenta invaliditeta u roku od tri godine od nastanka nesrećnog slučaja nastupi smrt osiguranika iz bilo kog drugog uzroka osim navedenog u prethodnom stavu ovog člana, visina obaveze Osiguravača iz osnova invaliditeta utvrđuje se na osnovu postojeće medicinske dokumentacije.
- 9) Ako je nesrećni slučaj imao za posledicu osiguranikovu prolaznu nesposobnost za rad, Osiguravač isplaćuje osiguraniku ugovoreni iznos dnevne naknade za dane trajanja privremene nesposobnosti za rad, ukoliko nije drugačije ugovoreno (karenca), a prema izveštaju lekara o trajanju privremene nesposobnosti za rad, ali najviše za 200 dana. Ako je prolazna nesposobnost produžena iz bilo kojih zdravstvenih razloga, Osiguravač je dužan isplatiti dnevnu naknadu samo za vreme bolovanja prouzrokovanog isključivo nesrećnim slučajem. Pravo na dnevnu naknadu prestaje danom početka rada sa punim radnim vremenom.

- 10) Ako nesrećni slučaj ima za posledicu narušenje zdravlja osiguranika koje zahteva lekarsku pomoć, a ugovorena je i naknada troškova lečenja, Osiguravač isplaćuje osiguraniku, bez obzira na to da li ima ikakvih drugih posledica, prema podnetim dokazima, naknadu svih stvarnih i nužnih troškova lečenja, učinjenih najduže u toku godine dana od dana nastanka nesrećnog slučaja, a najviše do ugovorene osigurane sume za slučaj troškova lečenja.
- 11) Pod troškovima lečenja, kao posledice nesrećnog slučaja u smislu stava (10) ovog člana, smatraju se stvarni i nužni troškovi lečenja u odgovarajućim zdravstvenim ustanovama, izuzev zdravstvenih ustanova u privatnom valsništvu, a koji su prema oceni nadležnog lekara neophodni, a padaju na teret osiguranika (participacije: bolničkog lečenja, hirurških intervencija, nabavka veštačkih udova i sl.). Osiguravač nije dužan da nadoknadi troškove lečenja ako osiguranik ima pravo na besplatno lečenje u zdravstvenim ustanovama.
- 12) Ako kao dalja posledica nesrećnog slučaja nastupi smrt osiguranika ili invaliditet, Osiguravač isplaćuje korisniku, odnosno osiguraniku iznos osigurane sume predviđene za takve slučajeve bez obzira na isplaćenu dnevnu naknadu za prolaznu nesposobnost za rad i isplaćenu naknadu troškova lečenja.

14. ODREĐIVANJE KORISNIKA OSIGURANJA

Član 19.

- 1) Ukoliko osiguranik ne odredi drugačije, utvrđuje se da su korisnici osiguranja za slučaj osiguranikove smrti zbog nastupanja osigurane opasnosti i to:
1. bračni drug osiguranika;
 2. deca, ako osiguranik u momentu smrti nije imao bračnog druga;
 3. roditelji, ako osiguranik u momentu smrti nije imao bračnog druga odnosno decu;
 4. ako nema lica iz tački 1, 2 i 3. ovog stava, osigurana suma ulazi u zaostavštinu osiguranika.
- 2) Ukoliko je, saglasno odredbama ovog člana, više korisnika osiguranja, osigurana suma se isplaćuje u jednakim delovima.
- 3) Ako su korisnici osiguranja maloletna deca osiguranika, isplata pripadajućeg iznosa osigurane sume vrši se zakonskom staratelju maloletne dece odnosno staratelju određenom rešenjem nadležnog organa starateljstva.
- 4) Bračnim drugom smatra se lice koje je bilo u braku sa osiguranikom u momentu njegove smrti.

15. TABELA ZA UTVRĐIVANJE TRAJNOG GUBITKA OPŠTE RADNE SPOSOBNOSTI - INVALIDITETA

Član 20.

- 1) Procenat invaliditeta određuje se prema Tabeli posle završenog celokupnog lečenja (konzervativnog, operativnog, fizikalnog i dr.), u vreme kada je kod osiguranika, u odnosu na pretrpljene povrede i nastale posledice, nastupilo stanje ustaljenosti, tj. klada se, prema lekarskom predviđanju, ne može očekivati da će se stanje poboljšati ili pogoršati. Ako to stanje ne nastupi ni po isteku tri godine od dana nastanka nesrećnog slučaja, kao konačno se uzima stanje po isteku ovog roka i prema njemu se određuje procenat invaliditeta.
- 2) Za slučaj gubitka opšte radne sposobnosti konačni se invaliditet na ekstremitetima i kičmi određuju najranije 3 meseca posle završenog celokupnog lečenja izuzev kod amputacija iz tačaka Tabele gde je drugačije određeno.
- 3) Kod višestrukih povreda pojedinih udova, kičme ili organa, ukupni invaliditet na određenom udu, kičmi ili organu određuje se tako što se za najveću posledicu oštećenja uzima puni procenat predviđen u Tabeli; od sledećeg najvećeg oštećenja uzima se polovina procenta predviđenog u Tabeli itd. redom 1/4, 1/8, itd. Ukupan procenat ne može premašiti procenat koji je određen Tabelom invaliditeta za potpuni gubitak tog uda ili organa.
- 4) Posledice povrede prstiju sabiraju se bez primene gornjeg principa, uz uvažavanje posebnih uslova u Tabeli.
- 5) Obavezno je komparativno merenje artrometrom.
- 6) U osiguranju lica od posledica nesrećnog slučaja kod gubitka opšte radne sposobnosti primenjuje se isključivo procenat određen ovom Tabelom invaliditeta.
- 7) Ocene invaliditeta za različite posledice na jednom zglobu gornjih i donjih ekstermiteta se ne sabiraju, a invaliditet se određuje po onoj tački koja daje veći procenat, izuzev kolena gde se primenjuje princip iz tačke 3. s tim što zbir procenata za pojedinačna oštećenja ne može preći ukupno 30% invaliditeta.
- 8) Prilikom primene određenih tačaka iz Tabele invaliditeta, za jednu posledicu, primenjuje se na istim organima ili ekstermitetima ona tačka koja određuje najveći procenat, odnosno nije dozvoljena primena dve tačke za isto funkcionalno oštećenje, odnosno posledicu.
- 9) U slučaju gubitka više udova ili organa usled jednog nesrećnog slučaja, procenti invaliditeta za svaki pojedini ud ili organ sabiraju se ali ne mogu iznositi više od 100%.
- 10) Ako je opšta radna sposobnost osiguranika bila trajno umanjena pre nastanka nesrećnog slučaja, obaveza Osiguravača određuje se prema novom invaliditetu, nezavisno od ranijeg, osim u sledećim slučajevima:

1. ako je prijavljeni nesrećni slučaj prouzrokovao povećanje dotadašnjeg invaliditeta, obaveza Osiguravača se utvrđuje prema razlici između ukupnog procenta invaliditeta i ranijeg procenta,
2. ako osiguranik prilikom nesrećnog slučaja izgubi ili povredi jedan od ranije povređenih udova ili organa, obaveza Osiguravača utvrđuje se samo prema povećanom invaliditetu.

11) Subjektivne tegobe u smislu smanjenja motorne mišićne snage, bolova i otoka na mestu povrede ne uzimaju se u obzir pri određivanju procenta trajnog gubitka opšte radne sposobnosti. Individualne sposobnosti, socijalni položaj ili zanimanje (profesionalna sposobnost) osiguranika ne uzimaju se u obzir pri određivanju procenta invaliditeta.

I G L A V A

1. Difuzna oštećenja mozga sa klinički utvrđenom slikom dekortikacije odnosno decerebracije:
 - hemiplegija inveteriranog tipa sa afazijom i agnozijom,
 - demencija (Korsakovljev sindrom),
 - obostrani Parkinsonov sindrom sa izraženim rigorom,
 - kompletna hemiplegija, paraplegija, triplegija, tetraplegija,
 - epilepsija sa demencijom i psihičkom deterioracijom,
 - psihoza iz organske povrede mozga 100%

2. Oštećenje mozga sa klinički utvrđenom slikom:
 - hemipareza sa jako izraženim spasticitetom,
 - ekstrapiramidalna simptomatologija (nemogućnost koordinacije pokreta ili postojanje grubih nehotičnih pokreta),
 - pseudobulbarna paraliza sa prisilnim plačem ili smehom,
 - oštećenje malog mozga sa izraženim poremećajima ravnoteže hoda i koordinacije pokreta 90%

3. Pseudobulbarni sindrom 80%

4. Epilepsija sa učestalim napadima i karakternim promenama ličnosti, bolnički evidentiranim, nakon bolničkog lečenja sa odgovarajućim ispitivanjima 70%

5. Žarišna oštećenja mozga sa bolnički evidentiranim posledicama psihoorganskog sindroma, sa nalazom psihijatra i psihologa nakon bolničkog lečenja sa odgovarajućim ispitivanjima:
 - a) u lakom stepenu do 40%
 - b) u srednjem stepenu 50%
 - c) u jakom stepenu 60%

6. Hemipareza ili disfazija:		
a) u lakom stepenu	do	30%
b) u srednjem stepenu		40%
c) u jakom stepenu		50%
7. Oštećenja malog mozga sa adiadhokinezom i asinergijom		40%
8. Epilepsija sa retkim napadima:		
a) bez napada uz redovnu medikaciju		20%
b) sa retkim napadima uz medikaciju		30%
9. Kontuzione povrede mozga:		
a) postkontuzioni sindrom uz postojanje objektivnog neurološkog nalaza posle bolnički utvrđene kontuzije mozga		20%
b) operisani intracerebralni hematom bez neurološkog ispada		20%
10. Stanje posle trepanacije svoda lobanja i/ili loma baze lobanje, svoda lobanje rentgenološki utvrđeno		10%
11. Postkomocioni sindrom posle bolnički ili ambulantno utvrđenog potresa mozga bez postojanja objektivnog neurološkog nalaza sa izvornom medicinskom dokumentacijom dobijenom u roku od 24 časa nakon povrede		5%

POSEBNI USLOVI

1. Za potrese mozga koji nisu bolnički ili ambulantno utvrđeni u roku 24 časa nakon povrede ne priznaje se invaliditet.
 2. Sve forme epilepsije moraju biti bolnički utvrđene uz primenu savremenih dijagnostičkih metoda.
 3. Kod različitih posledica povrede mozga usled jednog nesrećnog slučaja procenti se za invaliditet ne sabiraju već se procenat određuje samo po tački koja je najpovoljnija za osiguranika.
 4. Trajni invaliditet za sve slučajeve koji potpadaju pod tačke 1 do 11 određuje se najranije 10 meseci posle povrede.
12. Gubitak vlasišta:		
a) trećina površine vlasišta		5%
b) polovina površine vlasišta		15%
c) čitavo vlasište		30%

II O Č I

13. Potpuni gubitak vida na oba oka	100%
14. Potpuni gubitak vida na jedno oko	33%
15. Oslabljenje vida jednog oka: - za svaku desetinu smanjenja	3,33%
16. U slučaju da je na drugom oku vid oslabljen za više od tri desetine, za svaku desetinu smanjenja vida povređenog oka određuje se	6,66%
17. Diplopija kao trajna i ireparabilna posledica povreda oka:	
a) eksterna oftalmoplegija	10%
b) totalna oftalmoplegija	20%
18. Gubitak očnog sočiva:	
a) afakija jednostrana	20%
b) afakija obostrana	30%
19. Delimična oštećenja mrežnjače i staklastog tela:	
a) delimični ispad vidnog polja kao posledica posttraumatske ablacije retine	5%
b) opacitates corporis vitrei kao posledica traumatskog krvarenja u staklastom telu oka	5%
20. Midrijaza kao posledica direktne traume oka	5%
21. Nepotpuna unutarnja oftalmoplegija	10%
22. Povrede suznog aparata i očnih kapaka:	
a) Epifora	5%
b) Entropium, ektropim	5%
c) Ptoza kapka	5%
23. Koncentrično suženje vidnog polja na preostalom oku:	
a) do 60 stepeni	10%
b) do 40 stepeni	30%
c) do 20 stepeni	50%
d) do 5 stepeni	60%
24. Jednostrano koncentrično suženje vidnog polja:	
a) do 50 stepeni	5%
b) do 30 stepeni	15%
c) do 5 stepeni	30%

25. Homonimna hemianopsija 30%

POSEBNI USLOVI

1. Invaliditet se nakon ablacije retine određuje po tačkama 15, 16. ili 19.
2. Povreda očne jabučice koja je uzrokovala ablaciju retine mora biti bolnički dijagnosticirana.
3. Ocena oštećenja oka vrši se po završenom lečenju, izuzev po tačkama 17. i 21. za koje minimalni rok iznosi godinu dana nakon povrede.

III UŠI

26. Potpuna gluvoća na oba uva sa urednom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa	40%
27. Potpuna gluvoća na oba uva sa ugaslom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa	60%
28. Oslabljen vestibularni organ sa urednim sluhom	5%
29. Potpuna gluvoća na jednom uvu sa urednom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa	15%
30. Potpuna gluvoća na jednom uvu sa ugaslom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa na tom uvu	20%
31. Obostrana nagluvost sa urednom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa obostrano: ukupno gubitak sluha po Fowler-Sabine:	
a) 20 - 30%	5%
b) 31 - 60%	10%
c) 61 - 85%	20%
32. Obostrana nagluvost sa ugaslom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa: ukupni gubitak sluha po Fowler-Sabine:	
a) 20 - 30%	10%
b) 31 - 60%	20%
c) 61-85%	30%
33. Jednostrana teška nagluvost sa urednom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa: gubitak sluha na nivou od 90-95 decibela	10%

34. Jednostrana teška nagluvost sa ugaslom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa: gubitak sluha na nivou od 90-95 decibela	12,5%
35. Povrede ušne školjke:	
a) delimičan gubitak ili delimična deformacija	5%
b) potpuni gubitak ili potpuna deformacija	10%

POSEBNI USLOVI

Za sve slučajeve iz ove glave određuje se invaliditet posle završenog lečenja, ali ne ranije od 6 meseci nakon povrede, izuzev tačke 35. koja se ceni po završenom lečenju.

IV LICE

36. Ožiljno deformirajuća oštećenja na licu praćena funkcionalnim smetnjama i/ili posttraumatski defomiteti kostiju lica:	
a) u lakom stepenu	5%
b) u srednjem stepenu	10%
c) u jakom stepenu	25%

POSEBNI USLOVI

Za kozmetske i estetske ožiljke na licu ne odeduje se invaliditet.

37. Ograničeno otvaranje usta:	
a) razmak gornjih i donjih zuba
- do 4 cm	5%
b) razmak gornjih i donjih zuba
- do 3 cm	15%
c) razmak gornjih i donjih zuba
- do 1,5 cm	30%
38. Defekti na čeljusnim kostima, na jeziku ili nepcu sa funkcionalnim smetnjama:	
a) u lakom stepenu	10%
b) u srednjem stepenu	20%
c) u jakom stepenu	30%

POSEBNI USLOVI

Za slučajeve po tačkama 36, 37 i 38. invaliditet se određuje posle završenog lečenja ali ne ranije od 6 meseci posle povrede.

39. Gubitak stalnih zuba:

	18
- do 16 za svaki zub	1%
- do 17 ili više, za svaki zub	1,5%
40. Pareza facijalnog živca posle frakture slepoočne kosti ili povrede odgovarajuće parotidne regije:	
a) u lakom stepenu	5%
b) u srednjem stepenu	10%
c) u jakom stepenu sa kontrakturom i tikom mimičke muskulature	20%
d) paraliza facijalnog živca	30%

POSEBNI USLOVI

Invaliditet po tač. 40. se određuje posle završenog lečenja, ali ne ranije od 1 godine posle povrede.

V N O S

41. Povrede nosa:		
a) delimičan gubitak nosa	do	15%
b) gubitak čitavog nosa		30%
42. Anosmia kao posledica verificirane frakture gornjeg unutarnjeg dela nosnog skeleta		5%
43. Promena oblika piramide nosa:		
a) u lakom stepenu	do	5%
b) u srednjem stepenu		10%
c) u jakom stepenu		15%
44. Otežano disanje usled frakture nosnog septuma koja je utvrđena klinički i rendgenološki neposredno posle povrede		5%

VI DUŠNIK I JEDNJAK

45. Povrede dušnika:		
a) stanje posle traheotomije kod vitalnih indikacija nakon povreda		5%
b) stenoza dušnika posle povrede grkljana i početnog dela dušnika		10%
46. Stenoza dušnika radi koje se mora trajno nositi kanila		60%
47. Trajna organska promuklost zbog povrede:		
a) slabijeg intenziteta		5%
b) jačeg intenziteta		15%
48. Suženje jednjaka:		

a) u lakom stepenu	10%
b) u srednjem stepenu	20%
c) u jakom stepenu	30%
49. Potpuno suženje jednjaka sa trajnom gastrostomom	80%

VII GRUDNI KOŠ

50. Povrede rebara:		
a) prelom 2 rebra ako je zaceljen sa dislokacijom ili prelom sternuma zaceljen sa dislokacijom bez smanjenja plućne ventilacije restriktivnog tipa		5%
b) prelom 3 ili više rebara zaceljen sa dislokacijom bez smanjenja plućne ventilacije restriktivnog tipa	do	10%
51. Stanje nakon torakotomije	do	10%
52. Oštećenje plućne funkcije restriktivnog tipa usled loma rebara, penetrantnih povreda grudnog koša, postraumatska adhezija, hematoraksa i pneumotoraksa:		
a) u lakom stepenu 20 - 30 smanjen vitalni kapacitet		15%
b) u srednjem stepenu 31-50% smanjen vitalni kapacitet	do	30%
c) u jakom stepenu za 51% ili više smanjen vitalni kapacitet	do	50%
53. Fistula nakon empiema		15%
54. Hronični plućni apsces		20%

POSEBNI USLOVI

- Kapacitet pluća određuje se ponovljenom spirometrijom, a po potrebi i detaljnom pulmološkom obradom i ergometrijom.
 - Ako su stanja iz tač. 50, 51, 53 i 54. praćena poremećajem plućne funkcije restriktivnog tipa, onda se ne ceni po navedenim tačkama, već po tački 52.
 - Po tačkama 52, 53 i 54. ceniti nakon završenog lečenja, ali ne ranije od 1 godine od dana povređivanja.
 - Za prelom jednog rebra ne određuje se invaliditet.
55. Gubitak jedne dojke:		
a) do 50 godina života		10%
b) preko 50 godina života		5%
c) teško oštećenje dojke do 50 godina života		5%

56. Gubitak obe dojke:
a) do 50 godina života		30%
b) preko 50 godina života		15%
c) teško oštećenje obe dojke do 50 godina života		10%
57. Posledice penetrantnih povreda srca i velikih krvnih sudova grudnog koša:
a) srce sa normalnim elektrokardiogramom		30%
b) sa promenjenim elektrokardiogramom prema težini promene	do	60%
c) krvni sudovi		15%
d) aneurizma aorte sa implantatom		40%

VIII KOŽA

58. Dublji ožiljci na telu nakon opekotina ili povreda bez smetnji motiliteta a zahvataju:
a) do 10% površine tela	do	5%
b) do 20% površine tela	do	10%
c) preko 20% površine tela		15%
59. Duboki ožiljci na telu nakon opekotina ili povreda a zahvataju:
a) do 10% površine tela	do	10%
b) do 20% površine tela	do	20%
c) preko 20% površine tela		30%

POSEBNI USLOVI

- Slučajevi iz tač. 58. i 59. izračunavaju se primenom pravila devetke (šema se nalazi na kraju Tabele).
- Dublji ožiljak nastaje nakon intermedijalne opekotine (II B stepen) i/ili povrede sa manjim defektom kože.
- Duboki ožiljak nastaje nakon duboke opekotine (III stepen) ili potkožne subdermalne (IV stepen) i/ili većeg defekta kožnog pokrivača.
- Za posledice epidermalne opekotine (I stepen) i površine (II A stepen) invaliditet se ne određuje.
- Funkcionalne smetnje izazvane opekotinama ili povredama iz tač. 59. ocenjuju se i prema odgovarajućim tač. Tabele.

IX TRBUŠNI ORGANI

60. Traumatska hernija verificirana u bolnici neposredno posle povrede, ako je istovremeno bila pored hernije verificirana povreda mekih delova trbušnog zida u tom području	5%
61. Povrede dijafragme:	
a) stanje nakon prsnuća dijafragme, u bolnici neposredno nakon povrede verificirano i hirurški zbrinuto	20%
b) dijafragmalna hernija-recidiv nakon hirurški zbrinute dijafragmalne traumatske kile	30%
62. Postoperativna hernija posle laparotomije koja je rađena zbog povrede:	
a) lakši stepen	10%
b) teški stepen	20%
63. Operativni ožiljak ili ožiljci radi eksplorativne laparotomije	5%
64. Povreda creva i/ili jetre, slezine, želuca:	
a) sa šivenjem	15%
b) povreda creva i/ili želuca sa resekcijom	20%
c) povreda jetre sa resekcijom	30%
65. Gubitak slezine (SPLENECTOMIA):	
a) do 20 godina starosti	25%
b) preko 20 godina starosti	15%
66. Povreda gušterače prema funkcionalnom oštećenju	do 20%
67. Anus praeternaturalis-trajni	50%
68. Sterkoralna fistula	30%
69. Incontinentio alvi trajna:	
a) delimična	30%
b) potpuna	60%

X MOKRAĆNI ORGANI

70. Gubitak jednog bubrega uz normalnu funkciju drugog	30%
71. Gubitak jednog bubrega uz oštećenje funkcije drugog	
a) u lakom stepenu do 30% oštećenja funkcije	40%
b) u srednjem stepenu do 50% oštećenja funkcije	55%
c) u jakom stepenu preko 50% oštećenja funkcije	do 80%

72. Funkcionalna oštećenja jednog bubrega:		
a) u lakom stepenu do 30% oštećenja funkcije		10%
b) u srednjem stepenu do 50% oštećenja funkcije		15%
c) u jakom stepenu preko 50% oštećenja funkcije		20%
73. Funkcionalna oštećenja oba bubrega:		
a) u lakom stepenu do 30% oštećenja funkcije	do	30%
b) u srednjem stepenu do 50% oštećenja funkcije		45%
c) u jakom stepenu preko 50% oštećenja funkcije		60%
74. Poremećaj ispuštanja mokraće usled povrede uretre graduirano po Charrieru:		
a) u lakom stepenu ispod 18 CH		10%
b) u srednjem stepenu ispod 14 CH		20%
c) u jakom stepenu ispod 6 CH		35%
75. Povreda mokraćnog mehura sa smanjenim kapacitetom za svaku 1/3 smanjenja kapaciteta		10%
76. Potpuna inkontinencija urina:		
a) kod muškaraca		40%
b) kod žena		50%
77. Urinarna fistula:		
a) uretralna		20%
b) perinealna i vaginalna		30%

XI GENITALNI ORGANI

78. Gubitak jednog testisa do 60 godina života	15%
79. Gubitak jednog testisa preko 60 godina života	5%
80. gubitak oba testisa do 60 godina života	50%
81. Gubitak oba testisa preko 60 godina života	30%
82. Gubitak penisa do 60 godina života	50%
83. Gubitak penisa preko 60 godina života	30%
84. Deformacija penisa sa onemogućenom kohabitacijom preko 60 godina života	50%
85. Defrmacija penisa sa onemogućenom kohabitacijom do 60 godina života	30%

86. Gubitak materice i jajnika do 55 godina života:	
a) gubitak materice	30%
b) za gubitak jednog jajnika	10%
c) za gubitak oba jajnika	30%
87. Gubitak materice i jajnika preko 55 godina života:	
a) gubitak materice	10%
b) za gubitak svakog jajnika	5%
88. Oštećenja vulve i vagine koja onemogućavaju kohabitaciju do 60 godina života	50%
89. Oštećenja vulve i vagine koja onemogućavaju kohabitaciju preko 60 godina života	15%

XII KIČMENI STUB

90. Povreda kičmenog stuba sa trajnim oštećenjem kičmene moždine ili perifernih živaca (tetraplegija, paraplegija, triplegija) sa gubitkom kontrole defekacije i uriniranja		100%
91. Povreda kičmene moždine sa potpunom paralizom donjih ekstermiteta bez smetnje defekacije i uriniranja		80%
92. Povreda kičme sa trajnim oštećenjem kičmene moždine ili perifernih živaca (tetrapareza, tripareza) bez gubitka kontrole defekacije i uriniranja, verificirana EMG-om:		
a) u lakom stepenu	do	40%
b) u srednjem stepenu		50%
c) u jakom stepenu		60%
93. Povreda kičmenog stuba sa parezom donjih ekstremiteta, verificirana EMG-om		
a) u lakom stepenu	do	30%
b) u srednjem stepenu		40%
c) u jakom stepenu		50%

POSEBNI USLOVI

Oštećenja koja spadaju pod tačke 90. i 91. ceniti po utvrđivanju ireparabilnih neuroloških lezija, a za tačku 92. i 93. ceniti po završenom lečenju, ali ne ranije od 2 godine od dana povređivanja.

94. Smanjena pokretljivost kičme kao posledica preloma najmanje dva pršljena uz promenu krivulje kičme (kifoza, gibus, skolioza):

		24
a) u lakom stepenu	do	20%
b) u srednjem stepenu		30%
c) u jakom stepenu		40%
95. Smanjena pokretljivost kičme posle povrede vratnog segmenta:		
a) u lakom stepenu	do	10%
b) u srednjem stepenu		20%
c) u jakom stepenu		30%
96. Smanjena pokretljivost kičme posle povrede koštanog dela torakalnog segmenta:		
a) u lakom stepenu		5%
b) u srednjem stepenu		10%
c) u jakom stepenu		15%
97. Smanjena pokretljivost kičme posle povrede koštanog dela lumbalnog segmenta:		
a) u lakom stepenu	do	15%
b) u srednjem stepenu		25%
c) u jakom stepenu		35%
98. Serijski prelom 3 ili više spinalnih nastavaka kičme		5%
99. Serijski prelom 3 ili više poprečnih nastavaka kičme	do	10%

POSEBNI USLOVI

Hernija disci intervertebralis, sve vrste lumbalgija, diskopatija, spondiloza, spondilolisteza, spondiloza sakralgija, miofascitisa, kokcigodinija, išijalgija, fibrozitisa, fascitisa i sve patoanatomske promene slabinsko krstne regije označene analognim terminima, nisu obuhvaćene osiguranjem.

XIII KARLICA

100. Višestruki prelom karlice uz težu deformraciju ili denivelaciju sakroilijakalnih zglobova i simfize		30%
101. Simfizeoliza sa dislokacijom horizontalnom i/ili vertikalnom:		
a) veličine 1 cm.		10%
b) veličine 2 cm.		15%
c) veličine preko 2 cm.		25%
102. Prelom jedne crevne kosti saniran uz dislokaciju		10%
103. Prelom obe crevne kosti saniran uz dislokaciju		15%

	25
104. Prelom stidne ili sedne kosti saniran uz dislokaciju	10%
105. Prelom 2 kosti: stidne, sedne, ili stidne i sedne uz dislokaciju	15%
106. Prelom krstačne kosti, saniran uz dislokaciju	10%
107. Trtična kost	
a) prelom trtične kosti saniran sa dislokacijom ili operativno odstranjen odlomljeni fragment	5%
b) operativno odstranjena trtična kost	10%

POSEBNI USLOVI

Za prelome kostiju karlice koji su zarasli bez dislokacije i bez objektivnih funkcionalnih smetnji ne određuje se invaliditet.

XIV R U K E

108. Gubitak obe ruke ili šake	100%
109. Gubitak ruke u ramenu (eksartikulacija)	70%
110. Gubitak ruke u području nadlaktice	65%
111. Gubitak ruke ispod lakta sa očuvanom funkcijom lakta	60%
112. Gubitak šake	55%
113. Gubitak svih prstiju:	
a) na obe šake	90%
b) na jednoj šaci	45%
114. Gubitak palca	20%
115. Gubitak kažiprsta	12%
116. Gubitak srednjeg, domalog i malog prsta:	
a) srednjeg	9%
b) domalog ili malog, za svaki prst	6%
117. Gubitak metakarplane kosti palca	6%
118. Gubitak metakarpalne kosti kažiprsta	4%
119. Gubitak metakarpalne kosti srednjeg, domalog i malog prsta, za svaku kost	3%

POSEBNI USLOVI

1. Za gubitak jednog članka palca određuje se polovina, a za gubitak jednog članka ostalih prstiju određuje se trećina invaliditeta određenog za dotični prst.
2. Delimičan gubitak koštanog dela članka, ceni se kao potpuni gubitak članka.
3. Za gubitak jagodice prsta određuje se $\frac{1}{2}$ invaliditeta određenog za gubitak članka.

XIV/1 NADLAKTICA

120. Potpuna ukočenost ramenog zgloba u funkcionalno nepovoljnom položaju (Abdukcija)	35%
121. Potpuna ukočenost ramenog zgloba u funkcionalno povoljnom položaju (Abdukcija)	25%
122. Umanjena pokretljivost ruke u ramenom zglobu, komparirano sa zdravom rukom:	
a) smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	do 10%
b) smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu	15%
c) smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu	20%
123. Posttraumatsko recidivirajuće iščašenje ramenog zgloba koje se verificirano često javlja	10%
124. Labavost ramenog zgloba sa koštanim defektom zglobnih tela	30%
125. Ključna kost:	
a) nepravilno zarastao prelom ključne kosti	5%
b) pseudoartroza ključne kosti	10%
126. Delimično iščašenje (subluksacija) akromioklavikularnog ili sternoklavikularnog zgloba	5%
127. Potpuno iščašenje akromioklavikularnog ili sternoklavikularnog zgloba	10%
128. Endoproteza ramenog zgloba	30%
129. Pseudoartroza nadlaktične kosti	30%
130. Hronični osteomielitis kostiju gornjih ekstremiteta sa fistulom	10%
131. Paraliza živca akcesoriusa	15%

	27
132. Paraliza brahijalnog pleksusa	60%
133. Delimična paraliza brahijalnog pleksusa (ERB - gornji deo ili KLUMPKE - donji deo)	35%
134. Paraliza eksilarnog živca	15%
135. Paraliza radijalnog živca	30%
136. Paraliza živca medianusa	35%
137. Paraliza živca ulnarisa	30%
138. Paraliza dva živca jedne ruke	50%
139. Paraliza tri živca jedne ruke	60%

POSEBNI USLOVI

1. Pareza živca određuje se maksimalno do 2/3 invaliditeta određenog za paralizaciju dotičnog živca.
2. Za slučajeve koji spadaju pod tačke 131. do 139. određuje se invaliditet po završenom lečenju ali ne pre dve godine posle povrede, uz obaveznu verifikaciju sa EMG ne starijim od 3 meseca.

XIV/2 P O D L A K T I C A

140. Potpuna ukočenost zgloba lakta u funkcionalno povoljnom položaju od 100 do 140 stepeni	20%
141. Potpuna ukočenost zgloba lakta u funkcionalno nepovoljnom položaju	30%
142. Umanjena pokretljivost zgloba lakta, komparirana sa zdravom rukom:	
a) smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	do 10%
b) smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu	15%
c) smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu	20%
143. Rasklimani zglob lakta-oscilacija pokreta u poprečnom smeru:	
a) devijacija do 10 stepeni	do 10%
b) devijacija do 20 stepeni	15%
c) devijacija preko 20 stepeni	25%
144. Endoproteza lakta	25%

	28
145. Pseudoartroza obe kosti podlaktice	30%
146. Pseudoartroza radiusa	15%
147. Pseudoartroza ulne	15%
148. Ankiroza podlaktice u supinaciji	25%
149. Ankiroza podlaktice u srednjem položaju	15%
150. Ankiroza podlaktice u pronaciji	20%
151. Umanjena rotacija podlaktice (pro-supinacija) komparirana sa zdravom rukom:	
a) smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	do 5%
b) smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu	10%
c) smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu	15%
152. Ankiroza ručnog zgloba:	
a) u položaju ekstenzije	15%
b) u osovini podlaktice	20%
c) u položaju fleksije	30%
153. Umanjena pokretljivost ručnog zgloba komparirana sa zdravom rukom:	
a) smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	do 10%
b) smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu	15%
c) smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu	20%
154. Endoproteza čunaste kosti i/ili oslunatum (mesečaste kosti)	20%
155. Endoproteza ručnog zgloba	25%

POSEBNI USLOVI

Pseudoartroza čunaste i/ili polumesečaste kosti se ceni prema tački 153.

XIV/3 P R S T I

156. Potpuna ukočenost svih prstiju jedne ruke	40%
157. Potpuna ukočenost čitavog palca	15%
158. Potpuna ukočenost čitavog kažiprsta	9%
159. Potpuna ukočenost srednjeg, domalog i malog prsta:	
a) čitavog srednjeg prsta	6%
b) domalog ili malog prsta, za svaki	4%

POSEBNI USLOVI

1. Za potpunu ukočenost jednog zgloba palca određuje se polovina, a za potpunu ukočenost jednog zgloba ostalih prstiju određuje se trećina invaliditeta određenog za gubitak tog prsta.
2. Zbir procenata za ukočenost pojedinih zglobova jednog prsta ne može biti veći od procenta određenog za potpunu ukočenost tog prsta.

160. Umanjena pokretljivost palca posle uredno zaraslog preloma baze I metakarpalne kosti (Bennett)	5%
161. Nepravilno zarastao Bennett-ov prelom palca	10%
162. Prelom metakarpalnih kostiju:	
a) nepravilno zarastao prelom I metakarpalne kosti	4%
b) za ostale metakarpalne kosti II, III, IV i V-e za svaku kost	3%
163. Umanjena pokretljivost distalnog ili bazalnog zgloba palca:	
a) u lakom stepenu	3%
b) u jakom stepenu	6%
164. Umanjena pokretljivost pojedinih zglobova kažiprsta:	
a) u lakom stepenu - za svaki zglob	2%
b) u jakom stepenu - za svaki zglob	3%
165. Umanjena pokretljivost pojedinih zglobova:	
A) Srednjeg prsta:	
a) u lakom stepenu za svaki zglob	1,5%
b) u jakom stepenu za svaki zglob	2,5%
B) Domalog ili malog prsta:	
a) u lakom stepenu za svaki zglob	1%
b) u jakom stepenu za svaki zglob	2%

POSEBNI USLOVI

1. Ukupan invaliditet po tač. 163, 164. i 165. ne može iznositi više od invaliditeta za potpunu ukočenost istog prsta.
2. Pod lakim stepenom podrazumeva se smanjena pokretljivost za polovinu normalne pokretljivosti, a pod jakim stepenom podrazumeva se smanjena pokretljivost preko polovine normalne pokretljivosti.

XV NOGE

166. Gubitak obe potkolenice	100%
167. Eksartikulacija noge u kuku	70%
168. Gubitak natkolenice u gornjoj trećini, patrljak nepogodan za protezu	60%
169. Gubitak natkolenice ispod gornje trećine	50%
170. Gubitak obe potkolenice, patrljci podesni za protezu	80%
171. Gubitak potkolenice, patrljak ispod 6 cm	45%
172. Gubitak potkolenice, patrljak preko 6 cm	40%
173. Gubitak oba stopala	80%
174. Gubitak jednog stopala	35%
175. Gubitak stopala u Chopart-ovoj liniji	35%
176. Gubitak stopala u Lisfranc-ovoj liniji	30%
177. Transmetatarzalna amputacija	25%
178. Gubitak prve ili pete metatarzalne kosti	5%
179. Gubitak druge, treće i četvrte metatarzalne kosti, za svaku	3%
180. Gubitak svih prstiju stopala na jednoj nozi	20%
181. Gubitak palca na stopalu:	
a) gubitak krajnjeg članka palca	5%
b) gubitak celog palca	10%
182. Gubitak čitavog II-V prsta na nozi, za svaki prst	2,5%
183. Delimični gubitak II-V prsta na nozi, za svaki prst	1%

POSEBNI USLOVI

Ukočenost interfalagealnih zglobova II-V prsta u ispruženom položaju ili umanjena pokretljivost ovih zglobova ne predstavlja invaliditet.

184. Potpuna ukočenost kuka u funkcionalno povoljnom položaju	30%
---	-----

185. Potpuna ukočenost kuka u funkcionalno nepovoljnom položaju		40%
186. Potpuna ukočenost oba kuka		70%
187. Nereponirano zastarelo traumatsko iščašenje kuka		40%
188. Pseudoartroza vrata butne kosti sa skraćanjem		45%
189. Deformirajuća posttraumatska artroza kuka posle preloma uz smanjenu pokretljivost kuka sa RTG verifikacijom - komparirano sa zdravim kukom:		
a) smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	do	15%
b) smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu		25%
c) smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu		35%
190. Endoproteza kuka		30%
191. Umanjena pokretljivost kuka komparirana sa zdravim kukom:		
a) smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	do	10%
b) smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu		15%
c) smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu		25%
192. Pseudoartroza butne kosti		40%
193. Nepravilno zarastao prelom butne kosti uz angulaciju za:		
a) 10 do 20 stepeni	do	10%
b) preko 20 stepeni		15%
194. Hronični osteomielitis kostiju donjih udova sa fistulom		10%
195. Veliki i duboki ožiljci u mišićima natkolenice ili potkolenice, kao i traumatske hernije mišića natkolenice i potkolenice, bez poremećaja funkcije zgloba	do	10%
196. Cirkulatorne promene nakon oštećenja velikih krvnih sudova donjih ekstremiteta:		
a) potkolenice	do	10%
b) natkolenice	do	20%
197. Skraćanje noge usled preloma:		
a) 2-4 cm.	do	10%
b) 4,1 - 6 cm.		15%
c) preko 6 cm.		20%
198. Ukočenost kolena:		
a) u funkcionalno povoljnom položaju (do 10 stepeni fleksije)		25%
b) u funkcionalno nepovoljnom položaju		35%

199. Deformirajuća artroza kolena posle povrede zglobnih tela uz umanjenu pokretljivost, sa rentgenološkom verifikacijom - komparirano sa zdravim kolenom:		
a) smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	do	15%
b) smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu		20%
c) smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu		30%
200. Umanjena pokretljivost zgloba kolena, komparirana sa zdravim kolenom:		
a) smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	do	10%
b) smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu		15%
c) smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu		20%
201. Umanjena fleksija kolena za manje od 15 stepeni		5%
202. Rasklimanost kolena posle povrede kapsule i ligamentarnog aparata, komparirana sa zdravim kolenom:		
a) labavost u jednom smeru do		10%
b) labavost u dva smera		15%
c) stalno nošenje ortopedskog aparata		30%
203. Endoproteza kolena		30%
204. Oštećenje meniskusa sa recidivirajućim smetnjama ili stanje posle operativnog odstranjenja meniskusa		5%
205. Slobodno zglobno telo usled povrede		5%
206. Funkcionalne smetnje posle odstranjenja patele:		
a) parcijalno odstranjena patela		5%
b) totalno odstranjena patela		15%
207. Pseudoartroza patele		10%
208. Recidivirajući traumatski sinovitis kolena i/ili traumatska chondromalacija patele		10%
209. Pseudoartroza tibije:		
a) bez koštanog defekta		20%
b) sa koštanim defektom		30%
210. Nepravilno zarastao prelom potkolenice sa valgus, varus ili recurvatum deformacijom, komparirano sa zdravom potkolenicom:		
a) od 5-15 stepeni	do	10%
b) preko 15 stepeni		15%
211. Ankiloza skočnog zgloba u funkcionalno povoljnom položaju (5-10 stepeni plantarne fleksije)		20%

212. Ankiloza skočnog zgloba u funkcionalno nepovoljnom položaju		25%
213. Umanjena pokretljivost skočnog zgloba komparirana sa zdravim skočnim zglobom:		
a) smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	do	10%
b) smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu		15%
c) smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu		20%
214. Smanjena pokretljivost skočnog zgloba u jednom smeru za manje od 10 stepeni, ili smanjena pokretljivost subtalarnog zgloba komparirana sa zdravim stopalom		5%
215. Endoproteza skočnog zgloba		25%
216. Traumatsko proširenje meleolarne viljuške stopala komparirane sa zdravim stopalom	do	15%
217. Deformacija stopala: pes eskavatus, pes planovalgus, pes varus, pes ekvinus:		
a) u lakom stepenu	do	10%
b) u jakom stepenu		20%
218. Deformacija kalkaneusa posle kompresivnog preloma	do	20%
219. Deformacija talusa posle preloma uz deformirajuću artrozu do		20%
220. Izolirani prelomi kostiju tarsusa bez veće deformacije		5%
221. Deformacija jedne metatarzalne kosti nakon preloma za svaku (ukupno ne više od 10%)		3%
222. Veća deformacija metatarzusa nakon preloma metatarzalnih kostiju	do	10%
223. Potpuna ukočenost krajnjeg zgloba palca na nozi		2,5%
224. Potpuna ukočenost osnovnog zgloba palca na nozi ili oba zgloba		5%
225. Ukočenost osnovnog zgloba II-V prsta, za svaki prst		1%
226. Deformacija ili ankiloza II-V prsta na nozi u savijenom položaju (digitus fleksus), za svaki prst		1,5%
227. Veliki ožiljci na peti ili tabanu posle defekta mekih delova:		
a) površina do 1/2 tabana	do	10%
b) površina preko 1/2 tabana	do	20%
228. Paraliza ishijadičnog živca		40%
229. Paraliza femoralnog živca		30%

230. Paraliza tibijalnog živca	25%
231. Paraliza peronealnog živca	25%
232. Paraliza glutealnog živca	10%

POSEBNI USLOVI

1. Za pareze živaca na nozi određuje se maksimalno 2./3 procenta određenog za paralizu dotičnog živca.
2. Za slučajeve koji spadaju pod tačke 228 - 232. određuje se invaliditet po završenom lečenju ali ne ranije od 2 godine posle povrede sa verifikacijom EMG-a ne starijom od 3 meseca.

PROCENA OPEČENE POVRŠINE PO WALLACE-ovom PRAVILU

PRAVILO DEVETKE:

- VRAT I GLAVA	9%
- JEDNA RUKA	9%
- PREDNJA STRANA TRUPA	2 x 9%
- ZADNJA STRANA TRUPA	2 x 9%
- JEDNA NOGA	2 x 9%
	1%

16. PROMENA USLOVA U TOKU OSIGURANJA

Član 21.

- 1) Ako Osiguravač u toku trajanja zaključenog ugovora o osiguranju lica od posledica nesrećnog slučaja izvrši izmene ili dopune ovih Uslova, dužan je da o tome pismeno ili na neki drugi pogodan način obavesti ugovarača osiguranja pre isteka tekuće godine trajanja osiguranja.
- 2) Ukoliko ugovarač osiguranja ne otkáže zaključeni ugovor o osiguranju od dana saznanja odnosno prijema pismenog obaveštenja, do isteka tekuće godine trajanja ugovora o osiguranju, ugovor se menja za naredni period trajanja osiguranja u skladu sa izvršenim izmenama i dopunama ovih Uslova.

- 3) Ako ugovorač osiguranja ne prihvati izvršene izmene i dopune ovih Uslova ima pravo da zahteva raskid ugovora o osiguranju u kom slučaju isti prestaje da važi istekom tekuće godine trajanja osiguranja.

17. POSTUPAK PO PRIGOVORIMA

Član 22.

U slučaju da se Osiguravač i korisnik ne slože u pogledu vrste i obima posledica nesrećnog slučaja ili u pogledu toga da li je i u kom obimu povreda osiguranika u uzročnoj vezi sa nesrećnim slučajem, korisnik osiguranja može uložiti prigovor nadležnom organu Osiguravača.

18. POSTUPAK VEŠTAČENJA

Član 23.

- 1) U slučaju da se Osiguravač i osiguranik ili ugovarač odnosno korisnik ne slože u pogledu vrste i obima posledica nesrećnog slučaja ili u pogledu toga da li je i u kom obimu povreda osiguranika u uzročnoj vezi sa nesrećnim slučajem, mogu utvrđivanje ovih činjenica poveriti dvojici veštaka - lekara od kojih jednog imenuje Osiguravač a drugog suprotna strana. Pre veštačenja ova dvojica veštaka biraju trećeg veštaka, koji će dati svoje stručno mišljenje i to samo o pitanjima koja ostanu sporna među veštacima i u granicama njihovih procena.
- 2) Svaka strana plaća troškove veštaka koga je imenovala, a trećem veštaku plaćaju obe strane po pola.

19. RASKID UGOVORA O OSIGURANJU

Član 24.

- 1) Svaka ugovorna strana može otkazati ugovor o osiguranju sa neodređenim trajanjem, ukoliko ugovor nije prestao po kom drugom osnovu.
- 1) Otkaz se vrši pismenim putem, najkasnije tri meseca pre isteka tekuće godine osiguranja.
- 1) Ako je osiguranje zaključeno na rok duži od pet godina svaka strana može nakon proteka ovog roka, uz otkazni rok od šest meseci, pismeno izjaviti drugoj strani da raskida ugovor.

20. ZASTARELOST POTRAŽIVANJA

Član 25.

Potraživanja iz ugovora o osiguranju od posledica nesrećnog slučaja zastarevaju po Zakonu o obligacionim odnosima.

III. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 26.

Pored odredbi iz ovih Uslova na zaključene ugovore o osiguranju lica od posledica nesrećnog slučaja primenjuju se i odogovarajuće odredbe Zakona o obligacionim odnosima i to u pogledu onih međusobnih prava i obaveza između Osiguravača, s jedne strane, i ugovarača, osiguranika i korisnika osiguranja, s druge strane, koja nisu regulisana ovim uslovima ili zaključenim ugovorom o osiguranju.

Član 27.

- 1) Ovi uslovi stupaju na snagu danom donošenja, a primenjuju se počev od osmog dana od dana objavljivanja u skladu sa odredbama Statuta "SAVA OSIGURANJA" a.d.o. Beograd.
- 2) Danom stupanja na snagu ovih uslova prestaju da važe Opšti uslovi za osiguranje lica od posledica nesrećnog slučaja, koje je doneo Upravni odbor "SAVA OSIGURANJA" a.d.o. Beograd dana 04.09.2008. godine (Del. broj 02-2785).

**PRESEDNIK
UPRAVNOG ODBORA**

Duško Jovanović